

שופתי ה'

מטרתנו: להאיר עניי מבקשי ה', לסייע ליבנם בעסקי פנימויות תורת החסידות
במושגת רבינו הבעל שם טוב ותלמידיו הקדושים
ולדעת את המעשה אשר יעשו לקיים מצוות ה' באופן הראוי ובכוונה נכונה

יגא לאור על די

חן החסידות

ביאור מאמר אחד מספרי חסידות
עם הקדמות וכללים מספרי שפתי חן, וביאור משולב

ספר השבוע:

תולדות יעקב יוסף (ד"ה בפסוק כי תבוא)

הקדמות וכללים

(א) עשר ספירות: השי"ת ברא עשר ספירות קדושות להנהיג בהם את העולם, שהם: כתר חכמה בינה, חסד גבורה תפארת, נצח הוד יסוד מלכות. (1) והם מתחלקים לארבעה, כנגד ארבע אותיות דשם הוי"ה, כזה: חכמה [אות י'], בינה [אות ה'], תפארת הכולל ששה קצוות חג"ת נה"י [אות ו'], ומלכות [אות ה'] (2).

(ב) תפארת ומלכות: עיקר הנהגת העולם הזה הוא על ידי ספירת תפארת ומלכות, הנקראים קוב"ה ושכינתיה, תפארת הוא בחינת זכר דוגמא לאדם התחתון, ומלכות היא בחינת נוקבא דוגמא לאם הבנים שמקבלת מבעלה צרכי הבנים ומגדלתם, וכיון שהן תפארת והן מלכות הם הנהגה שלימה, לכן בהכרח יש בכל אחת מהן 'פרצוף שלם' של עשר ספירות הכולל כל קומת האדם. והם נקראים בשם זעיר אנופי (תפארת) ונוקביה (מלכות). (3)

(ג) ספירת הדעת: בכל קומה של עשר ספירות ישנה באמצע בין המוחין (חכמה ובינה) והמדות (חב"ת נה"ם) יש בחינה הנקרא דעת, שהיא אינה ספירה גמורה בפני עצמה, רק תפקידה לאסוף הארת המוחין ולהתפשט למטה אל תוך המדות [חג"ת נה"ם], ובה נמצאו מתקשרים המוחין והמדות, בכדי שיתנהגו המדות על פי המוחין. (4)

(ד) הסתלקות הדעת: על ידי חטא אדם הראשון בעין הדעת, ובהק"ל שנה שהיה פרוש מאשתו, נעשה פגם למעלה בספירת הדעת של בחינת זעיר אנופי (5) וזה גרם שכל הארות הדעת שהיו מתפשטים למטה בתוך המדות, נסתלקו וחזרו למעלה להתעלם בתוך מוח הדעת, ואז נשאר כביכול הזעיר אנופי - שהוא שורש הנהגת העולם, כמצב של קטנות, כמו בעולם הזה קטן שאין בו דעת, ועל כן נשתעבדו בגלות מצרים תחת יד פרעה, ששורשם מקליפות מצרים ופרעה העומדים למעלה באחורי דעת דזעיר אנופי, וכשיש חס ושלום פגם בהדעת אז יש להם אחיזה ומקבלים ממשלה על ישראל. (6)

(ה) ספירת העומר: ביציאת מצרים האיר השי"ת מוחין דגדלות בזעיר אנופי, ואז חזרו כל המוחין לזעיר אנופי כמו שהיה לפני כן, ומכח התגלות הזו יצאו ממצרים

חן השבוע

מאמר התבוננות בענין הפרשה והזמן

שני ימים טובים בשבוע 'הוד'

בשבוע זו פרשת אמור אין לנו עוד שני סדרות, רק אחת שהן הרבה, כי כמה גופי תורה נשנו בה, ובה נמנים גם מצות שבת וכל המועדים הקדושים והחביבים, וכל זה הוא בקריאה המעוררת את הזמן, אכן גם ב'זמן' בעצמו הרי הוא קצת יום טוב, כי כל שבוע של 'הוד' נחשב ליום טוב כידוע מכתבי האר"י ז"ל, כיון שהכוונות של שבוע זו הוא אותן הכוונות של שבוע הראשונה בספירה שהם חג הפסח (כמבואר בשפתי חן לפסח וספירה הקדמה טו), ולכן מי שלא זכה לעשות הפסח בחג הפסח יכול להשלימו בפסח שני, כי שבוע של הוד הוא כמו שבוע של חסד.

אכן ב'זמן' יש לנו בשבוע זו שני ימים טובים, זמנים המיוחדים ומסוגלים ביותר להתקרב להשי"ת: א] פסח שני המיוחד לאלו שהיו טמאים או בדרך רחוקה ורוצים לשוב אל ה' ככל דעת ישראל, וקבעה התורה זה הזמן לקבל אותם ואת קרבנם, ב] ל"ג בעומר שבו מאיר כוחו של רבי שמעון שהכריז חס ושלום שתשכתח תורה מישראל, ואורו מאיר לכל אפילו לפחותים (בית אהרן), גם לאותם שיצאו מן השורה חס ושלום ונמצאים בחצרות אליהם מחוץ למחנה ה', גם הם יפריחו ויחזרו אל הקדושה בכח התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי, הנרמז בראשי תיבות שתגלים

המשך בעמוד ב'

(ט) חסדים וגבורות דדעת: כיון שתפקיד ספירת הדעת הוא להכריע ולאסוף בתוכה הארת חכמה ובינה, לכן נמצאים בספירת הדעת שני כוחות: א] עיטרא דחסדים ב] עיטרא דגבורות (7) וכיון שתפקיד ספירת הדעת הוא גם להמשיך הארת המוחין למטה שיתפשטו בתוך המדות, על כן תריץ עטרין הנזכרים מתחלקים כל אחת לחמשה, כגון בעיטרא דחסדים ישנם ה' חסדים המתפשטים למטה בספירות חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, [ואחר כך מתחלקים כולם ביסוד, והיסוד משפיע כללות כולם במלכות], וכן הדבר בעיטרא דגבורות שישנם ה' גבורות המתפשטים למטה כנזכר - ובימי ספירת העומר צריכין להמשיכם כולם ממוח הדעת שיתפשטו למטה בתוך המדות, הן ה' חסדים, והן ה' גבורות. (8)

ביד חזקה. אבל היות שכל זה היה מכח אתערותא דלעילא, ולא מצד עבודת התחתונים של ישראל, כי עדיין לא היו יודעים איך לעבוד את ה', לכן לא נתקיימו המוחין, ותיכף אחר כך חזרו ונסתלקו המוחין, ומאז והלאה עלינו לעורר על ידי מעשי התחתונים להחזיר המוחין שבאו בליל הפסח, על ידי מצות ספירת העומר.

(1) עבודת המדות: כיון שבגלות מצרים היה הפגם ב'דעת', ומסיבה זו נסתלקו למעלה כל הארת הדעת שהיה בתוך המדות ונתעלמו בתוך מוח הדעת, על כן עכשיו העבודה להחזיר הארות הללו ממוח הדעת שיתפשטו אל תוך המדות, וזהו עבודת המדות שאנו עוסקים בימים הללו, שיהיה ניכר במעשה האדם איך שהמוחין מאירין לו איך להתנהג עם המדות.

(2) הבלעת הדמים: עבודה הנזכרת של התפשטות הדעת בתוך המדות, מצטייר בשמות הקדושים, כדלהלן: ידוע שבספירת תפארת (זעיר אנופי) הנקרא אדם העליון, מאיר בו השם מ"ה [יוד הא ואו הא] שבגימטריא אדם, ולכן מתחילה כשלא נתפשטו הארות הדעת למטה בגופא בתוך המדות, אז נחסר האלף שבאמצע האות ואו, ואז עדיין היה מספרו דם ולא מ"ה, המורה על חסרון תיקון המדות של אדם התחתון שהולך בשירות לבו לפי רתיחת הדמים שלו בלי שכל דעת, אבל כשממשיכין הארות הדעת שיתפשטו למטה בגופא בתוך המדות, אז נכנס אות א' [שהוא אלף דשם אה"י המאיר בבינה שמשם מקור ושורש הארת הדעת] בתוך אות ואו, ונעשה מדם - אדם. - וכל זה מבואר בכוונות האר"י ז"ל לכוון בעת אמירת השם הוי"ה בברכת העומר.

(3) מצות עומר: עבודה זו של הבלעת הדמים והתפשטות הארת הדעת למטה בהמדות, בא מכח מצות ספירת העומר, ולכן מרומו במילת עמו, כי האלף הנכנס תתה בתוך אות ואו, הוא א' דאה"י [שבגימטריא כ"א], והשם אה"י כשכותבין אותו במילוי [אלף הא יוד הא] יש לו עשר אותיות, וכ"א [דשם אה"י] ה' ע' [אותיות המילוי] בגימטריא השם הקדוש א-ל, וכיון שישנם עשר ספירות שכולם צריכין למלאותם באור הדעת, הרי עשרה פעמים א-ל בגימטריא עמו.

חן המקור

א. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה א, ובהקדמה ב, ובהקדמה ה. ג. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה ז, ושם הקדמה כו עמ' תפה, ושם באות ג. ד. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה יא. ה. מבואר בשפתי חן לפסח הקדמה ג וע"ע שם באות א-ב. ו. מבואר בשפתי חן לפסח הקדמה ג חלק ג, עמ' מז-ג. ז. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה יא עמוד רכז-רכה. ח. מבואר בשפתי חן הקדמה כא עמוד שצג-שדצ

הקדמה

התירוץ על פי משל נפלא:

בשבועות שעברו זכינו ללמוד ולהבין סגולת השבת שקדושתה קבוע וקיימת מעצמה בלי שום איתערותא דלתתא, וזוהו התעורה הקושיא הגדולה המעיק לכל אחד ואחד, דאם כן מה נשתנה איש אחד מהשני, שאחד מרגיש קדושת שבת ואחד אינו מרגיש.

והתירוץ הוא, הן אמת שמן השמים יורד שפע אור השבת לכל אחד בשוה, אך יש חילוק גדול איך נראה הכלי המקבל, זה גוף האדם, אם גופו טהור ונקי ומוכן לקבל האור, או אם גופו מזוהם ומטונף בעבירות שאין בה מקום שהשכינה תוכל לשכון בקרבה, ומביא על זה משל נפלא, למלך שהיה באמצע הדרך ושלא שלוחים לפניו לבחור לו מקום ראוי לאכסנייתו

ספר סידורו של שבת (שורש הראשון ענף ג - המשך עלה ב)

המלך, וכאשר קיבל איש אחד הידיעה שהמלך יבוא לביתו התחיל לעשות ההכנות הדרושות שהמלך יוכל ליכנס לביתו ולדור בה בזה הזמן שישהה בעירו.

ועתה מתאר רבינו המחבר זלה"ה בפרוטרוט בדברי המשל, איך נראה עבודת ההכנה אצל איש החכם והירא, וההיפוך אצל הכסיל וממנה נבין את הנמשל.

דהנה החכם מוציא את הובל בראשונה ומנקה את הבית הדק היטב, ומטהר את האויר שיהיה שם ריח טוב ונעים, ואחר כך מכניס שם קצת פירות מאכלים ומשקאות כפי יכלתו הדל, ואז בראות עבדי המלך הנקיות השורה שם, כבר יביאו המה מאכלים ומשקאות כיד המלך, בכלים יקרים של זהב וכסף עם ממתקים לרוב, ואחר כך כשמופיע המלך ביופיו שורה שם שמחה בביתו, וכולם שמחים וטובי לב, וגם פתאים קופצים עליו חברים וידידים הרוצים

המשך בעמוד ג

חן החסידות המשך מעמוד א

תולדות יעקב יוסף (ד"ה בפסוק כי תבואו)

התפשטות אור הדעת בתוך המדות

ותבו הענין: עבודת בני ישראל בימי הספירה להחזיר התפשטות חסדים וגבורות דדעת למטה בגופא, ולהבליעם בתוך המדות להאירם ולתקנם

הַיָּה קָטָן וְתַפְיף בְּגוֹיִם צָוִי אֶתָּה מֵאֵל (עובדיה א ב) הנזכר בעשו, ו'גלות' הוא כשמואס עניני עולם הזה ועוסק בדברים גדולים נעלמים בעניני עולם הזה, וזה שכתב וַיִּגְדַּל מִשָּׁה (שמות ז יא), ופירש רש"י לגדולה, יעוין שם. וסדר זריאת האדם הוא: היצר הרע' הם גבורות שבדעת, והיצר הטוב' הם חסדים שבדעת, אך כשהוא ב'קטנות' אף שהאדם הולך אחר עניני עולם הזה או בעסקי עולם הזה, מכל מקום הם צהעלם למעלה במוח הדעת שאינם ניכרים למטה בגופם בתוך מעשיהם, וכמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה ויגדלו הנערים ויהי עשו, וזה לשונם (צ"ר פס"ג ס"ו): 'כל זמן שהיו קטנים לא היו ניכרים מעשיהם וכו' וכיון שהגיעו ל"ג שנה זה פירש לבתי מדרשות וזה לעבודה זרה', הרי מצויר כי בקטנות ה'חסדים והגבורות' הם עדיין למעלה צהעלם צ'דעת, ולא צגופו של אדם, כי אינם ניכרים מעשה, אצל צ'גלות' מי"ג שנה נתפשטו החסדים והגבורות - שהם היצר הרע והיצר הטוב, למטה צגופו, וניכרים בעשיות מעשים טובים או רעים וכמוכר לעיל.

וּסְפָרָתָם לָכֵן מְקוּרַת הַשֶּׁבֶת מִיּוֹם הַבִּיאָתְךָ אֶת עַמּוֹ הַתְּנוּפָה שְׁבַע שְׁבָתוֹת תְּמִימֹת תִּתְּנֶינָה וַיִּקְרָא כג טו. לקרב סוד הספירה שנוכר צכתצים של האר"י הקדוש זלה"ה, איך הם רמוזים צאדם לעבוד צו עבודתו יתצרך. והנה אמר שם (פס"ח לפסח פ"א, פ"ד) סוד הספירה, כי צסוד גלות מנררים נתמלק החסדים והגבורות למעלה צדעת זעיר אנפין, כי פרעה היה אחיזתו שם באור הדעת, והשי"ת לא רצה שיהא לו אחיזה גדולה עשה כן שיחזרו הארות הדעת [שהם חסדים וגבורות] ויתעלמו למעלה במוח הדעת, ועל ידי הספירה שסופרין מתפשטים החסדים והגבורות למטה, כי שם למעלה היו צהעלם, וכשמתפשטין נכנסין המוחין צזעיר אנפין, ורק אז נקרא מ"ה, כי תחלה היה הזעיר אנפין צסוד ד"ס, ועל ידי אות א' דלהי"ה שנתפשט צאות וא"ו דמ"ה נעשה אד"ס גימטריא מ"ה, [וסדר כניסת המוחין בכל שבע גלות ראשון דאצא ואימא ואחר כך קטנות שני דאצא ואימא, ואחר כך קטנות ראשון דאצא ואימא ואחר כך גלות צ' דאצא ואימא], עד כאן מהאריז"ל.

והנה אף שהם דברים נעלמים שאין ראוי לשלות צו יד, מכל מקום מאחר שהאדם נקרא 'עולם קטן' ועל כן רמוז צו הכל, 'ומשרי אחזה אלוה' כי ממה שלמטה צהנהגת האדם ידע וישכיל דברים עליונים, כי זה העולם הוא דמות חותם של עולם העליון כנודע, ולכן יש לבאר ענין חסדים וגבורות שצאדם שהם תחלה צהעלם צדעת זעיר אנפין הנקרא 'אדם', ואחר כך מתפשטים צגופו של אדם העליון, וכן צאדם התחמון גם כן.

הענין הוא כן, כי אדם פרא יוולד, כי היצר הרע צא תחלה לאדם צקטנות וכו', ולהצין זה הענין של 'קטנות וגלות' צאדם התחמון הוא כן: כי כשהוא הולך אחר תאוות ושרירות לצו נקרא 'קטנות', צסוד

ייקתו והגדלתו, כמו שהאירכו צזה חכמי המוסר וצוצות הלצנות (שער הבחינה) להתבונן בריבוי נפלאות הבורא בבריאת האדם, זה נקרא התפשטות החסדים, דהיינו חוזק ידיעת חסדי הבורא עד שירגישו בכל המדות שלו, ואולם תחת זצחיס ושלמים שהיה ראוי לגמול להשי"ת, הוא מציא תטאת ושלמים, שהוא צגבורות ודינים של אדם שהוא קרוץ מחומה, איך ימרה עיניו כצודו יתצרך צשפע חיות שהקצ"ה משפיע צו, אשר לולי שפע חיותו מהקצ"ה רגע אחד היה נאצב, וכמו שאמרנו פירוש הפסוק פל הַקָּשָׁה תִּהְיֶה (מלכים א י) על כל נשימה ונשימה ראוי להלל י"ה, וידיעה הזו היא הנקרא התפשטות הגבורות, דהיינו חוזק ידיעת שפלות עצמו עד שירגישו בכל המדות שלו, וצודאי אס היה האדם משים זה לצבו, לא היה עצד מורד צאלונו, אפס הטעם שאינו עושה כן, הוא בעבור שאלו 'חסדים וגבורות' שאמרנו הם 'צהעלם' למעלה במוח הדעת, דהיינו: שנשכח ממנו זה ואינו נותן לצ עליהם לזוכרן, כי כל מעשיו ישרים צעניו, וכל זה נקרא שהאדם הוא במצב של 'קטנות' (אפילו לאחר י"ג שנה כנוכר) בלי התפשטות החסדים וגבורות למטה בהגוף שיהיו ניכרין במעשיו.

אך הצדיק ההולך צדך השי"ת הנקרא 'גלות', צו מתפשטים החסדים והגבורות למטה צגילוי שיהיו ניכרין במעשיו, כי נותן לצ עליהם תמיד, וזוכר 'חסדיו' יתצרך - הנקרא התפשטות החסדים, וכמו כן זוכר מעשה האדם שהם רעים הנקרא 'גבורות' - היינו התפשטות הגבורות, ועושה תשובה שלמה הנקרא 'תשובה עלילה', להחזיר אִס [-מוח הבינה] שמשם באה התשובה, על צנין [שהם הז' מדות], שכל זה הוא סוד המבואר באריז"ל בכוונות ספירת העומר, שמכווין להמשיך א' דלהי"ה להתפשט צזעיר אנפין, הנעשה אד"ס, על ידי כשרון מעשי תחמונים, שכשרון מעשי תחמונים הם 'התפשטות חסדים וגבורות' כנודע. ואחר שהתכוון לעשות כן (באמירת תיבת הי"ה בברכת העומר), אז בסוף הברכה בשעת אמירת 'ספירת העומר', יתוסף ענין חדש, ש'אלף' זו דלהי"ה שנכנס בתוך אות וא"ו ונעשה מ"ה בתיבת הי"ה, עכשיו האלף' הוא נעשה אהי"ה צמילוי' כזה: אלה הא יוד הא, ואהי"ה שהוא בגימטריא כ"א, עם העשרה אותיות של המילוי עולים כמנין השם הקדוש 'אל', ו' פעמים 'אל' גימטריא 'עמר', כנוכר צסוד הספירה בכוונת ברכת העומר, יעו"ש.

ביאור משולב

תוכן הענין: (א) האדם צריך לקדש עצמו בענינים גשמיים ואז יקדשו השו"ת בהשפעות רוחניים, (ב) לא די להתרחק מאיסור רק לפרוש גם מצ"ט שערי היתר שלא יגיע אל האיסור

עלה ב

ענה מתחיל לתרץ הקושיא הגדולה, למה יש חילוק בין אנשים, שאחד מרגיש קדושת שבת ביותר ואחד אינו מרגיש כלום, כי הנה לא נעלם מעין המשכיל מאמר רבותינו ז"ל (יומא לט.) על פסוק (ויקרא יא מד) 'והתקדשתם והייתם קדשים', אדם מקדש עצמו מעט 'מלמטה' והקדוש כרוך הוא מקדש אותו הרבה 'מלמעלה', ובפשטות הכוונה של 'מטה' קאי על בני אדם הנמצאים למטה בעולם הזה, ו'מעלה' קאי השו"ת הנמצא כביכול למעלה בשמים, ולכאורה יפלא מה שנצרכו חכמינו ז"ל בזה לסימן, שאדם הוא למטה והקב"ה למעלה, ומי הוא אשר לא ידע את זאת, ועינינו תראנה שאנו נמצאים כאן למטה בעולם הזה, והשו"ת כביכול בשמים ממעל, ואם כן היה לו לומר סתם 'אדם מקדש עצמו מעט והשו"ת מקדש אותו הרבה'.

אכן הנראה ככוונת דבריהם הוא, שהאדם צריך לקדש עצמו תחלה 'מלמטה', פירוש מדברים שלמטה הם עניני ארציות וגשמיות, דהיינו מְקַדְרִים שאדם דומה בהם לבהמה היורדת היא למטה, כי לזה נברא הבהמה באופן שפניה תמיד כפופה מול האדמה, כיון שאין בה דעת לילך בקומה זקופה כבני אדם, וכל מחשבותיה תמיד הוא מהעפר הגשמי היינו ענינים גשמיים שלה, ולכן היא מסתכלת תמיד למטה, אכן האדם נברא בקומה זקופה כיון שיש בו מה לחשוב ולהתבונן בעניני מעלה, ולכן נצטווה שלא לילך אחר תאוות הלב והוא אכילה ושתיה ושאר תאוות התלוין בלב שלבו של האדם מחמדתן, וזה התאוה היא שורש הרע, כי בעת שראשו ורובו מונח בריבוי האכילה למלא תאוות השפילה, הרי הוא נמשך דומה לבהמה, והגם שהוא עומד על רגליו בקומה זקופה, עם כל זה מחשבתו למטה בעניני ארציות הנפסדים.

וכל זה הוא אפילו כשעוסק בגשמיות שהם דברי רשות והיתר גמור, ומכל שכן אם הם ושלים נכשל בעבירה אפילו מעבירות הקמנות, שאז שורה עליו חלק הסטרא אחרא והרע, כמאמר רבותינו ז"ל (ע"א ט.) כל העובר עבירה אחת מלפנתו ומוליכתו וכו', רבי אליעזר אומר קשורה בו כבכל, עד כאן, הרי לך דאם כשעוסק האדם בדבר גשמי הוא דומה לבהמה, הגם שהוא בהיתר גמור, כל שכן כשעושה עבירה שבודאי הוא דומה לבהמה, וזה העבירה משפילו ומורידו למטה.

וההיזק הגדול הנגרם מזה הוא, שבכל מקום שיש ניצוץ שורש מהרע על ידי שעוסק בענינים גשמיים לתיאבון, אז הקב"ה עוצם עיני מראות ברע, והקדושה בורה מאדם הלזה, ואינו יכול לדור במקום הטומאה, כידוע הענין מספרי חכמי האמת, שבהיות הגוף מלוכלך כבתמי עונותיו לא תוכל השכינה לשרות בו באדם הזה, כי אין מקום להשכינה הקדושה לישוב עליו, וכל העון הוא קוץ מכאיב מלישב עליו.

ועל כן צריך האדם לקדש עצמו בדברים אלו שלמטה, שהוא תאוות והנאות הגופניות, על דרך 'קדש עצמך במותר לך' המבואר בדברי חכמינו ז"ל (יבמות ב.), ואנחנו נבאר בפירושו אם ירצה ה' להלן בשורש החמישי (ענף ב' עלה ד), שלא מבעיא שיפירוש מצ"ט שערי היתר כדי שלא יבוא לידי איסור, אלא אף בשעה שעוסק באכילה ושתיה ושאר צרכי גופו התברחות והמותר לו בהיתר גמור, שלא יהיה לבו נוקפו על שום חשש ספק איסור, אף על פי כן יעשה אותן על מהירות הקודש, שיעשה הכל בהתבוננות ובישוב הדעת 'מיט איידלקייט', להיות לאדם מותר פתן על הבהמה שבאלו הדברים יש לאדם יתרון על הבהמה, כי כשבהמה אוכלת עשבי השדה אין בה שום חשש כשרות, והיא מותרת לכתחילה, ועם כל זה הרי היא בהמה, וכן הוא באדם שאפילו אוכל מאכל שהוא כשר לכתחילה עם כל זה עדיין צריך להיות אופן האכילה גם כן בנימוס ודרך ארץ כאדם ולא כבהמה, ולא יעשה אותן למלאות תאוותו והנאותו, כי אם על דרך שיהיו נטפלין למצות ה' שעל ידי האכילה יקבל כח לעבוד את ה', או שיכוון עוד יותר כוונות טובות כאשר יבואר שם באורך כמה דרכים בזה.

וכאשר האדם יתנהג כמו 'אדם', שכל עניניו הגשמיים יהיו טפלים אל הקודש, אזי בואת יומן את עצמו ויהיה לו להנהיג טובה להיות מן הראויים לקבל קדושת השו"ת וקדושת השבת וכל הברכות מן השמים, ואז הקב"ה מקדש אותו 'מלמעלה' דהיינו מדברים של מעלה בענינים רוחניים שהוא אור קדושתו יתברך בקדושת 'אורות הפנימים' ו'אורות המקיפים' (עניני מבואר למעלה בהקדמה) הבאה עליו מלמעלה, ובאופן אחר אין מקום לחול הקדושה עליו.

להתקרב אל המלך, והם משלמים לו שנייה אותם להיות 'מיוחסים' אצל המלך, וככה נתעלה למעלה למעלה.

לעומת זה הוא הכסיל בשמעו שהמלך רוצה לבוא לביתו, עושה תיכף חשבונות מי ומי יהיו המיוחסים, וכמה מעות ירוויח, ושואל מעות מאנשים וקונה בהם כלים יקרים מאוד בחשבו כי בודאי ישלמו לו עבדי המלך, והוא טרוד מאוד בכל העסקים הללו, רק דבר אחד שכח... לנקות את ביתו, וכאשר המלך מופיע לביתו ועדיין הכסא של המלך מלא אבק ועל הקרקע מסתובבים שורצים, וכדומה לזה, שאז אין המלך נכנס כלל לביתו, והוא נשאר עם החובות והבזיונות.

להתקדש כדי שהשו"ת ישכון בנו:

הנמשל מוכן מעצמו, השו"ת אומר לבני ישראל שביים השבת אני בת זוג שלכם, אני רוצה להמצא אתכם ביום הזה, מי שהוא 'בר דעת' יודע מה שעליו לעשות, הוא מקיים והתקדשתם והייתם קדשים, אדם מקדש עצמו מעט 'מלמטה' היינו בעניני ארציות של עולם התחתון הזה, למעט קצת בתאוות הגוף, לא מביעיא שכל אוכל הנכנס לתוך פיו יהיה כשר בתכלית, אלא גם אופן אכילתו יהיה עם איידלקייט שיוכר עליו בעת האוכל מותר האדם מן הפקקה, ואז יתקוק השו"ת ליכנס בו ולשכון בתוכו, ושם יתראה החילוק בין מי שהכין עצמו אל השבת ובין מי שלא הכין עצמו.

ומתאמרא בשם צדיקים, וכן מובא בשם הרה"ק מנאסויד זלה"ה על מה שאומרים בזמירות ליל שבת (אומר בשבחין) 'הא ירעא קמיה דתשרי על עמיה, דיתענג לשמיה במתיקין ודובשין, שמתפללים שהפחד מהשו"ת שיש לכל איש ישראל בחודש תשרי ישרא תמיד על עמיה בני ישראל, באופן דיתענג לשמיה במתיקין ודובשין, שהשו"ת ינהג מאתנו במתיקות כדבש, כי הגם שהשו"ת שורה בתוכינו בכל אופן גם כשאין אנו ראויים מצד מעשיו, כמו שכתוב (ויקרא טו טז) 'השכן אתם פתוך טמאתם, אבל מוכן מעצמו שאין השו"ת מקבל תענוג מזה, אבל אם יראת ה' על פניו תמיד כמו בחודש תשרי, אזי יתענג לשמיה במתיקין ודובשין (מובא בספר מקוה ישראל לשמיני עצרת בשם מהרה"ק מנאסויד, ולפי דיעה אחת אמר זאת בשם הרה"ק רבי יהושע מטאמשוב זלה"ה).

נמצא שזה החילוק בין האדם המתקדש עצמו מעט מלמטה, שמזכך עצמו בכל הענינים הגשמיים, שאז מקדשים אותו הרבה מלמעלה, ששולחים לעומתו אורות והשפעות טובות מן השמים.

להתרחק אפילו מתאוות היתר:

בפנים מבואר שכאשר אין האדם מקדש עצמו 'למטה' בענינים גשמיים הגם שהוא בהיתר גמור הרי הוא דומה לבהמה, וכדאי להוסיף לזה מעשה נורא מהרה"ק רבי ישכר בער הסבא קדישא מראדישי זלה"ה, שבהיותו אברך סבל הרבה מרעב ועוני, עד כדי כך שפעם אחת במוצאי יום הקדוש לא היה לו במה להשיב את נפשו הטהורה, וככה נשאר בתעניתו עד ערב סוכות, והנה אחר צהריים פתאום בא עגלה עם סוחר ממרחקים שהביא אתו 'הכל בכל מכל' על יום טוב, ובליל יום טוב כשחזר הרה"ק מבית המדרש אחר תפלת ערבית מצא סעודה רחבה בסוכתו, ושמח שיוכל להשיב את לבו, וקיש והתחיל לאכול הסעודה, ותיכף אחר כוית הראשונה, פסק מלאכול והצחיל לצעוק על עצמו 'בערל (כן אמר על עצמו) דו ביסט נישט אין די סוכה! דו ביסט ראשו ורובו אינעם טעלער! [אין אתה יושב בהסוכה, אתה יושב ראשו ורובו בתוך קערת המאכל], ודחף הקערה מעל פניו על איזה זמן, ובודאי אין אנו משיגין כלל מדרגת הצדיקים, אבל היוצא לן ללמוד מוסר השכל איך להתרחק מלהיות להוט בעניני גשמיים, כל שכן חס ושלום מעבירות.

שני סוגי אורות:

מכין השורות הקדושות בענין הזה מבצבץ יוצא עוד נקודה חשובה, שביים השבת מקבלים שני סוגי אורות קדושות מן השמים, [א] אורות פנימיים, כדמיון אדם האוכל מאכלים טובים ומתוקים, שמרגיש בפיו ובקרבו טעם מתוק, כן אלף אלפי אורות קדושות ורבי רבבות יותר מרגיש האדם טעם פנימי בפיו, אור מתוק ונפלא שאין לשאר ולתאר כלל, זהו בחינת 'אור פנימי', [ב] אורות מקיפים, כדמיון ענן ה' החופף על האדם, כמו אור מתוק ונפלא של ריח גן עדן וריח בשמים הטובים שבעולם, המקיף את האדם כשיושב כל כולו בתוכו, ונצייר לעצמינו תענוג רוחני של ליל פסח המרומם או מצב גבוה כבניסה לסוכה נאה ומהודר, זהו בחינת 'אור המקיף', ולשני אורות קדושות והמתוקות הללו זוכה כל איש ישראלי העושה הכנה טובה וראויה אל השבת קודש, כל אחד כפי בחינתו והכנתו.

בְּבֵית הוֹי"ה (דברי יחזקאל), ושני הימים הם דייקא בשבוע של הוד, ולא דבר ריק הוא.

וטרם נשתדל להבין מה הם מעלת וסגולת אלו המועדים, יש לידע שהמה זמנים מעולים וגבוהים מאוד, ולכן יש לחזור על דברי רש"י ז"ל בפרשה זו להזהיר גדולים על הקטנים, שביארו בספרים הקדושים הכוונה לשאוב בימים הגדולים כל כך אור וחיות ושמחה עד שיהיה לו די לעבור עמהם גם בימים הקטנים, כי זמן הגדלות צריך להאיר לאדם שיוכל לעבור בשלום גם ימי הקטנות והחושך, ולכן יש לאדם לשאוב מלא חפניים אור של קדושה משבוע של 'הוד' ומשני ימים טובים פסח שני ולי"ג בעומר, שיהיה לו די כח להתחזק בהם כל השנה, כי זה סגולת הימים [ובמיוחד לי"ג בעומר] לקבל פנימיות התורה וחיות המצות שעל ידה נוכל להתחזק בחשכות הגלות.

אכן להבין מה הם סגולת הימים, ושייכות הזמן' אל אלו המועדים, הנה מצינו בספרים שבשבוע של 'הוד' יש תרעין פתוחין, היינו שנפתחים שערי שמים לקבל את כל איש ישראל הרוצה להתקרב אל ה', ומקורו בזהר הקדוש (כהעלות קנב), והכוונה כי בחג הפסח נפרדו בני ישראל מעבודת וקליפת מצרים ועשו עם פני עצמם, בני קל חי, ונחשב כמו הלידה של כלל ישראל, ואז היתה השמחה גדולה מאוד וקבלת הפנים אחת מוחין ואורות קדושים ומופלגים מאוד שלא בהדרגה, אך עדיין היו כתינוק שנוכל ולא היתה תכונת גופם מוחם מוכן לקבל ולהחזיק האור הזה (כמבואר הענין באר היטב בשפתי חן לפסח הקדמה ג, הקדמה ט, הקדמה יב, הקדמה טו), ולכן נאבד מהם הכל ביום המחרת.

וביום השני, יום הקרבת העומר, התחילו שני סוגי הגדלה:

א] **איתערותא דלעילא**, השי"ת כביכול התחיל בימי הספירה להשפיע לבני ישראל עוד הפעם את המוחין שהיו להם בליל פסח, אך בהדרגה ובמתינות אחת לאחת, כדרך האב המשפיל עצמו כדי לחנך את בנו ולהרגילו ללכת, שמחזיק את ידיו והולך עמו לאט לאט, ובכל יום מרגילו עוד פסיעה ועוד פסיעה עד שירגיל הבן עצמו ללכת מעצמו, ואז מסלק אביו ידו ממנו, והבן כבר יש לו הדעת הנצרך לו לידע איך ללכת מעצמו. וזה העבודה נמשך **ארבע שבועות**, כי עיקר המוחין הם ארבע, והן: א] חכמה, ב] בינה, ג] חסדים דדעת, ד] גבורות דדעת, ובכל שבוע מקבלים על ידי הספירה מוח אחד, ואחר ארבע שבועות כבר יש להם כל הארבע מוחין כגדול שיוכל ללכת מעצמו, וזה נקרא בספרים בשם **המשכת המוחין**. ואחר אלו הארבע שבועות חוזרים ונשפעים עוד הפעם אלו המוחין, כדי להגדילים ביותר, כדמיון הקטן שכבר יכול ללכת בעצמו שמוסיף להתעלות ולהשתפר מדרגה לדרגה.

ב] **איתערותא דלתתא**, בני ישראל התחילו בימי הספירה לעסוק בעבודת המדות, לתקן ולזכך את גופם ומדותם שהיו מזוככים וראויים לקבל התורה ולקבל אלו המוחין והאורות שהשי"ת משפיע להם, וזה העבודה נמשך **חמשה שבועות**, כי עיקר עבודת המדות הוא תיקון אלו החמשה מדות, והן: א] חסד, ב] גבורה, ג] תפארת, ד] נצח, ה] הוד, ובכל שבוע עשו פעולות לקנות בנפשם מדה אחת על ידי הספירה, וזה נקרא בספרים בשם **תיקון המדות**. - ואחר

אלו החמשה שבועות כבר קנו כל סוגי המדות ונתעצמו במדות טובות, ועתה יש להם מעצמם להשלים עוד את השני מדות הנשארות [ן יסוד, ז] מלכות, שהם כמו כללות המדות, כי יסוד הוא הצינור המחזיק את כל שפע חמשה המדות והוא 'המשפיע', אל המלכות שהיא 'המקבלת' כל השפע לפרסם מלכותו יתברך בעולם.

הנה עיקר פתיחת התרעין הוא בשביל דרגה הראשונה שהיא **המשכת המוחין**, שזה תפקיד האב כביכול זה הקב"ה, להדריך אותנו וללמדנו דעת שנוכל ללכת מעצמינו בעבודתו יתברך, וכאשר עברו ארבע שבועות ונגמר עבודתו בנתינת כל ארבע חלקי המוחין, הרי מאז כבר יכול להסיר את ידיו כביכול מאתנו שנלך מעצמינו, וזה הנקרא בחינת **תרעין סתומין**, שכבר אינו צריך לסייע בידי ממש כביכול, ומניח את הבן ללכת בעצמו.

אך היות ובדרגה השניה שהיא **עבודת המדות** יש עוד שבוע אחד של עבודה חדשה, שעדיין לא הורגלנו בה מעולם, ונמצא שמצד השי"ת כבר יכול לטותם השערים כי הוא כבר השפיע כל ד' חלקי המוחין, אבל מצדינו איננו מוכנים לעבוד בעצמינו כי חסר לן עבודת שבוע אחת, לכן מגדול חסדי המקום ברוך הוא, מרחם עלינו ועודו מחזיק בידינו על שבוע אחד יותר לסייע לנו בעבודתנו, והגם שעבודתו כבר נגמר הרי הוא רוצה לסייע לנו בעבודתנו עוד זה השבוע שנשאר לנו עבודה מחודשת של תיקון מדת 'הוד', ולכן משאיר את התרעין פתוחין, היינו שעודו מחזיק בידינו על עוד שבוע אחד של הוד.

ולכן מסוגל המוחין הזה ביותר לאלו האנשים שהמוחין התמידיים והרגיליים לא פעלו אצלם שיוכלו ללכת בעצמם, זאת אומרת שנתרחקו מהשי"ת ולא הספיקו המוחין שקיבלו להתחזק ולשוב אל ה', לאדם כזה יש לו הזדמנות יקרה מאוד בשבוע של 'הוד' שהתרעין עדיין פתוחין בחסד ה', והשי"ת עודו מחזיק בידינו שנוכל להתחזק ולהתחיל לילך בדרך ה', וזה השמחה הגדולה בשבוע של 'הוד' וזה תפקידה של פסח שני שאפילו מי שהיה טמא ובדרך רחוקה ברוחניות יכול עוד לשוב אל ה'. אכן בהגיע יום לי"ג בעומר שהוא סיום שבוע החמישי [כי עיקר סיום התחדשות העבודה הוא ביום החמישי הוד שבהוד, כי שני ימים האחרונים 'סוד' שבהוד ו'מלכות' שבהוד, הנה כבר בבחינת חזרה כמו שני השבועות האחרונות, שאין בהם עבודה מחודשת], אז מתחילין התרעין להסגר, וידינו של הקב"ה כביכול מסתלקין כלפי מעלה, ומניח את בניו החביבין לעבוד מעצמן בלי חיזוק מן השמים [כמובן שהבא ליטהר מסייעין אותו, אבל צריך מקודם להיות 'הבא' בכל נימי כוחו ונפשן].

והנה אמרו חכמינו ז"ל שיתא אלפי שני הוי עלמא, נגד חמשה מדות חג"ת נהי"ם (ביאור ענינו תמצא בשפתי חן לחנוכה הקדמה א), ואנו כבר עומדים באלף השישי שהוא בחינת מדת יסוד, ואנו נמצאים במצב של **ערב שבת אחר הצות** מצפים ומייחלים בכליון עינים על ביאת השבת קודש, זה אורו של מלך המשיח באלף השביעי שיהיה יום **שכולו שבת** ומנוחה לחי העולמים, ולכן בבחינת הזמן של השנים כבר הגענו למדת יסוד שבה כבר נסתתמו כל השערים, וזה הסיבה להסתרה הגדולה השורר בעיקבתא דמשיחא בעוה"ר, כי השי"ת כבר נתן לנו די אור ומוחין על ידי חכמי הדורות שנוכל בעצמינו לדעת את המעשה אשר נעשה, ואין מן הצורך לחיזוק מן השמים.

אכן חכמינו ז"ל התכוונו במצב הדור של אלו הזמנים בה אנו נמצאים שהתרעין כבר יהיו סתומין, ולא יהיה שום אור של נבואה, או כח ועזר גלוי מן השמים, וראו שבאופן זה לא יהיה שום מציאות לאיש ישראלי להחזיק מעמד מעצמו בתוקף גלותא הדין ועוצם החושך השורר כעת בעוה"ר בעקבתא דמשיחא, ולכן אמרו **עתידיה תורה שתשתכח מישראל**, כי מי יוכל לעמוד בגדול הנסינות בעומק ההסתרה בלי שום התנוצצות אור, כי אין יכולין לילך בתוך החושך המכופל, עם כל המוחין ועם כל הידיעות, ואפילו החכם ביותר כשמיגיע אל תוך הרי חושך אינו מוצא את הדרך.

אז עמד התנא האלקי **רבי שמעון בר יוחאי** והכריז **חס ושלוש שתשתכח תורה מישראל**, כי הוא קיבל מן השמים כח מיוחד לגלות פנימיות התורה, שבכוחה להחזיק מעמד בכל המצבים ובכל החשכות, והיא אשר מאירה בתוך פנימיות נשמת ישראל גם בזמן שבו חושך שורר חושך גדול, ודייקא בזמן אשר יסתתרו חלוני רקיע ולא ירגישו עוד את יד אלקי המחזיק אותנו ומרגיל אותנו ללכת, ודייקא אז יתחזקו עם פנימיות התורה שגילה רבי שמעון, ויהיה כמים קרים על נפש עייפה, ומשם ישאוב מלא חפניים חיזוק וכה להחזיק מעמד באלו הזמנים, ובכוחה ובזכותה יפקון מן גלותא ברחמי במהרה אמן.

וביום הגדול והקדוש לי"ג בעומר יש להתבונן ולחשוב בעצמו שהתנא הקדוש רבי שמעון מבקש מכל איש ישראל שילמוד דברי תורתו, וצריכין להתפלל שתהיה לנו זכיה ללמוד לכל הפחות משהו בספרו וזהר הקדוש, להתדבק בדיבוריו הקדושים ולהתקדש מקדושת התיבות, כי על ידי לימוד הזה זוכין לידע ולהבין פנימיות טעמי מצוות ה', ולהרגיש מתיקות התורה ומצותיה, ואז זוכין ששום עבירה לא תכבה את המצוות שלנו, ונחשב כמו מסירות נפש בפועל ממש, ובזכותה נמתקים ומתבטלים הדינים מעל בני ישראל בכל זמן ועידן, וניצולין מכל רע, וזוכין לברכות והשפעות טובות ומרובות מן השמים, ובלמוד הזה מקרבין את הגאולה כמו שאמר רבי שמעון בן יוחאי בעצמו בהאי חיבורא יפקון מן גלותא ברחמי (עיין ביאור כל אלו הענינים בספר שפתי חן לפסח וספירה, הקדמה טו).

ויש לדעת, כי תורת רבי שמעון בר יוחאי היא עמוק עמוק מי ימצאנו, ורוב כתביו מדברי תורתו שלמד באלו י"ג שנה שהיה במערה לא נשארו לדורות, כי המה גבוהים ונשגבים מבית אדם, ומה שנשאר הוא בחמלת ה' על דורינו השפל, שנוכל להתחזק בו ולזכות על ידה להגאל במהרה, וכמו שכתב הרה"ק החיד"א זלה"ה בספרו שם הגדולים (ערך רשב"י) בשם ספר שלשלת הקבלה (עמ' כג ד"ה רבי שמעון), **קבלתי על פה** שזה החיבור [של התנא האלקי רבי שמעון] הוא כל כך גדול הכמות, שאם היה נמצא כולו יחד, היה 'משאת גמל'. ובקונטרס לקוטי רישומי מעשיות (מחסידי חב"ד תלמיד הצמח דיק, אות קעה) מביא שאמר הרה"ק **רבי הלל מפארטיש זלה"ה**, שהתנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי חיבר **עשרים ושנים ספרים** שלימים בסודות התורה, וקראם בשמות על פי א' ב', **ספר האורה**, **ספר הברכה**, וכן הלאה, והספר שחיבר על אות ז' הוא **ספר הזהר הנמצא בידינו**, אך גם זה הספר אינו כולו בידינו רק אפס קצהו, ויהי רצון שנוכה להתחמם לאורו עד ביאת משיח צדקינו בב"א.

יצא לאור ע"י
מכון שפתי חן

לקבל, לנדר, להעיר על הגליון וכן לקבל הגליון על הפאסט נא להדקושר עם המכון
646-838-1822
gilvonsc@gmail.com

זכות פרנס הגליון נתנדב
לעילוי ולזכר נשמת
התנא אלקי רבי שמעון בר יוחאי
תורתו מגן לנו הוצא מצאתי עינינו וימליין